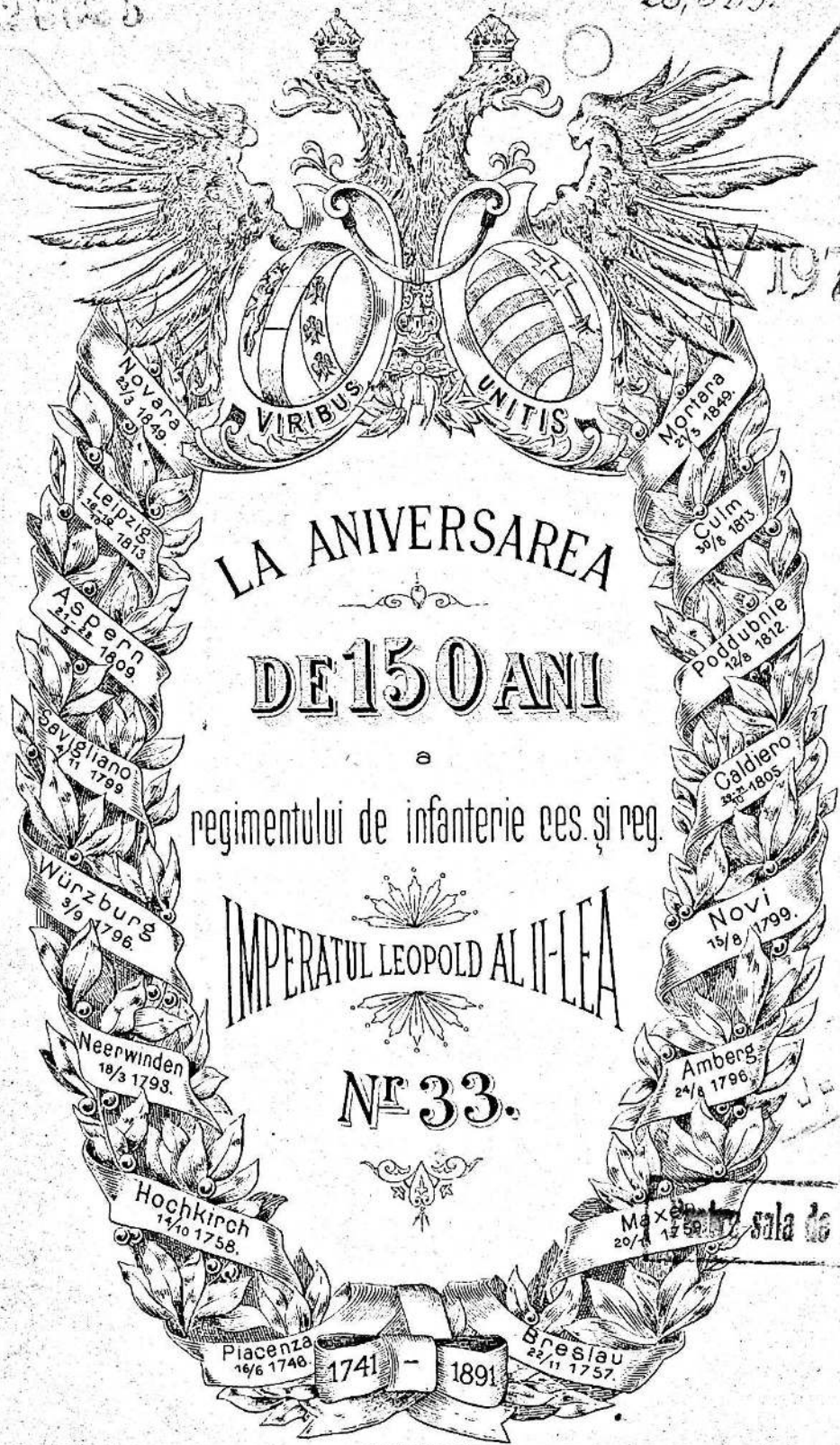

26,625.

1974

Novara
23/5 1849.

Leipzig
16/5 1813

Aspern
22/5 1809

Bayglano
11 1799

Würzburg
9/6 1796

Neerwinden
18/3 1793.

Hochkirch
14/10 1758.

Piacenza
16/6 1748.

1741

1891

Breslau
22/11 1757.

Mexico
20/1 1754

Amberg
24/8 1796

Novi
15/8 1799.

Galdieno
22/10 1805

Podubnie
12/8 1812

Culm
30/8 1813

Montara
21/5 1849.

sala de lectură

Handwritten: 194
 1929

Moriamur pro rege nostro! Cu aceste cuvinte de eternă memorie a decretat magnații Ungariei adunați în dieta din Poșon, — când la 11 Septembrie 1741 sa prezentat împărăteasa Maria Theresia în mijlocul lor, — înființarea a șesă regimente de infanterie. Intră aceste și regimentul, care astăzi poartă numărul 33.

Colonelul Br. Adam de Andrassy a fost încredințat cu formarea regimentului, care la început poartă numele lui, ear mai târziu numele diferiților posesori de regiment.

Dela 13. Mai 1878, ziua în care a cădut vëlul de pe statua ridicată de *Maiestatea Sa ces. și reg. apostolică* în numele patriei recunoscătoare, *împărătesei și reginei Maria Theresia* în Viena, are se poarte acest regiment pentru vecie numele: »*Impăratul Leopold al II-a.*«

Reprivirea la glorioasă istorie de 150 ani a acestui regiment, cât și reinnoirea memoriei faptelor sale, este atât un act de dreptate față de naintași, cât și o stîrnire de însuflețire pentru părtașii prezenți și viitori ai regimentului. Inrolarea, sîvîrșită la început în comitatele Ödenburg, Raab, Komorn, Szimeg, Veszprim și Wieselburg mergea încet, însă deja la sfîrșitul lui Decembrie 1741 sî obșearvă în stațiunea Ödenburg primii gemeni de cristalisațiune ai regimentului.

Sfîntirea steagului a serbat-o junele regiment în 16. Ianuarie 1742 în Ödenburg. De aici sa tras la armata din Bavaria, fără a fi ajuns în acel an în foc.

În decursul *resbelului austriac de succesiune*, primaoră a intrat regimentul pe arena luptelor din Italia, în corpul de armată al principelui Lobkovitz.

Botezul focului la primit regimentul Andrassy în lupta dela *Velletri*, în 11 August 1744, în năvala de pe muntele bine întărit *Artemisio*, luând cu asalt mai multe fortificații dela înimic.

Mai târziu a luptat regimentul în Italia de sus lângă *Piacenza*, la *Tidone* și *Genua*.

De atunci și până astăzi, steagurile regimentului au falfăit

aproape pe toate câmpurile de resbel, unde sa ridicat insigniile resboinice ale *Habsburgilor*.

Stațiunea de înrolare și întrunire a regimentului sa așezat la anul 1744 in Buda.

In deosebitele lupte din *resbelul de șapte an* 1756—1763, regimentul Andrassy și-a împlinit cu neconținute jertfe datorința, și a contribuit in mod însemnat la splendoarea trupelor austriace.

Șirul șilelor de onoare pentru acest resbel, la început regimentul cu izbucnirea din *Praga*. Subcolonelul Amadei și-a cerut și primit permisiunea de a ataca cu un bataillon întăriturile inamicului de pe *»muntele alb.«* Adresând câteva cuvinte insufleteitoare oștenilor săi, înaintează in mijlocul focului cu bataillonul întreg spre pozițiunea inamicului, și-l constringe a părăsi in disordine întăriturile.

Pentru aceasta faptă strălucită, a fost Amadei denumit de colonel și decorat cu crucea Maria Theresia. El a fost primul cavalier al ordului Maria Theresia, in regiment.

In acelaș mod a escelat colonelul Amadei 4 luni mai târziu. luând la *Schweidnitz* un retranșament cu asalt, și făcând apărătorii de prinsioneri.

Tot cu acel rezultat splendid a luptat regimentul in bătălia memorabilă de lângă *Breslau*, in care luptă, majorul Souhay, carele a condus regimentul spre asalt, și-a câștigat ordul Maria Theresia.

La năvala castrului prusian din *Hochkirch*, iarăși și-a dovedit regimentul vitejia sa, cucerind sub conducerea colonelului Amadei 20 tunuri și luând, împreună cu alte trupe, cimiteriul cu asalt.

In luptele ulterioare ale rășboiului de 7 ani, încă a avut glorioasă parte regimentul; așa, la bătălia dela *Maxen* sub conducerea noului posesor Locotent-Marchall principe Niclas Eszterházy, — la apărarea *Dresdei*, la ciocnirea de lângă *Strehla*, și la asaltul spre *Schweidnitz*.

Epocha de pace, de 24 ani, care urmasă rășboiului de șapte ani, a petrecuto regimentul in Boemia, Polonia și in fine in comitatul Bács.

Vrednică de amintire e in aceasta epochă, arondarea districtelor de înrolare pentru regimentele ungurești, sevârșită in anul

1781. După aceasta arondare, i sa dat regimentului Eszterházy comitatele Gran, Bács, Hont, Sohl, Liptó și Neograd spre înrolare.

Cu multă distincțiune au participat regimentul *in luptele cu turcii 1788—1791*.

Intră multele lupte a luat parte regimentul la năvala spre *Uj-Palanka*, la asaltul pusețiunii turcesci dela *Lass-Mare*, în fine la asediul și asaltul *Bélgradului*. În năvala asupra *Uj-Palanka*, a escelat în eroism demn de admirat căpitanul Ziggan, carele sângerând din două rane, primite la asaltul căsarmei, își conduce mai departe compania la asaltul redoutei; bravul căpitan primește a treia rană, dar tot rămâne în fruntea oștenilor sei, până ce sângerând din șesă rane, a fost dus de pe câmpul de luptă. Pentru acest adevărat exemplu de eroism, a fost decorat căpitanul Ziggan cu crucea de cavaler al ordinului Maria Theresia.

După capitularea *Bélgradului*, a venit regimentul, pentru prima dată, în cortele de eamnă, la *Arad*; dar numai scurt timp a avut liniște, căci lupte mari și crâncene se pregătiseră, prin erupțiunea marei revoluțiuni franceze.

În *primul război revoluționar, 1792—1798* a participat regimentul, — care atunci purtă numele Sztáray de Nagy-Mihály — la 71 bătălii, ciocniri sau aședuri prin *Niederlanda*, la *Rhin* și în *Germania*. Cea mai onorifică zi a acestor ani războinici a serbat-o regimentul în 18 Martie anul 1793 la *Neerwinden*, unde sub comanda junelui erou Archiduce Carol a săvârșit minuni de vitejie. De două-ori a respins pe inamic, dar pe lângă tot eroismul admirabil, totdeatătea-ori a trebuit să se retragă de naintea inamicului preponderant.

De și aproape lipsiți de muniții, și-a strins regimentul șirurile, și nu hesită a renoi atacul a treia-ora, sub conducerea gloriosului archiduce. În momentul cel mai critic, când inamicul era aproape să încunjure regimentul, se trage căpitanul Munkácsy cu divisiunea lui către dreapta, și atacă cu o vehemență nespusă aripa și spatele francesilor, cari în cea mai mare disordine se retrag preste pârâul *Geete*, lăsând 15 tunuri în mâinile învingătorilor.

Oficerii și soldații sau înzestrat cu numeroase onoruri în acea

gloriosă dină. Sergentul Piffko, un viteaz de frunte, a fost primul la asaltul spre *Orsmael*.

La atacul pe *Dormael* a strebătut cu voluntari la spatele inamicului, la a cărui retragere a cucerit două tunuri, și a urmărit adversariul pân' la murgul serii.

Fiind Piffko deja în anul 1789 decorat cu medailla de aur, pentru portarea lui la Belgrad, i sa dat acum 20 de galbină. Afară de Piffko sa mai decorat din acest incident 5 soldați cu medailla de aur, și 42 cu medailla de argint.

În decursul campaniei a avut regimentul, — care și-a estins excursiunile sale pân' către *Dünkirchen*, — ocasiune a dovedi în multe lupte sângeroasă că este vrednic de bunul său renume, pe care-l posedă; așa în ciocnirile și bătăliile victorioase la *Löwen*, *Mouscrons*, *Tournay* și *Fleurus*, la asedul de *Mannheim*, apoi la *Amberg* și *Würzburg*, unde geniul de beliduce al arhiducelui Carol, a condus armatele Austriei la victorie.

Ultimile zile onorifice de pe timpul primului resbel revoluționar frances au fost în anul 1797, la asedul de trei luni a cetății *Kehl*. În 5. Decembrie, când sa purces la asaltarea întăriturii numită: »*Grosser Kehlkopf*,« încredințat de bravura ungurenilor sei, s'a repezesc comandantul regimentului, colonelul Malovetz, cu un bataillon, asupra inamicului. După o luptă crâncenă, piept la piept, francesii sunt parte aruncați în Rhin, parte sdrobiți în luptă. Tot în ziua aceea a cucerit căpitanul Munkácsy cu un bataillon un retranșament, care avea o însemnătate deosebită pentru susținerea pozițiunei de la »*Grosser Kehlkopf*.« Acest brav căpitan, cucerise 5 zile mai târziu, și pozițiunile dela așa numita »*Posthaus*.« În recunoșcerea repetitelor sale fapte eroice înaintea inamicului, a fost Munkácsy decorat cu crucea de cavaler a ordinului Maria Theresia.

Prin cucerirea cetății *Kehl*, a câștigat armata împărătească un succes însemnat, la care succes își are și regimentul Sztáray o parte însemnată, a cărui membrii la toate ocasiunile au escelat prin perseveranță și tenacitate, cât și prin eroism și disprețiu de moarte.

În al doilea resbel revoluționar frances, 1799—1801, naintează regimentul Sztáray cu corpul tiroles spre *Engadin*.

Regimentul treizeci și trei, care a fost comandat din Svițera la armata din Italia, poate reprivi la un șir falnic de 32 evenimente

răsboinice, dintră cară mai frumoasă și mai glorioasă sunt bătăliile dela *Novi* și *Savigliano*. La *Novi*, (in 15. August 1799) a dat regimentul Sztáray o probă eclatantă despre perseveranța și disciplina sa de fer. După o luptă cerbicoasă de mai multe oare, trupele noastre sunt silite a părăsi colinile deja ocupate; numai bravii dela 33, din dreapta extremă a liniei de luptă își țin pusețiunea într'o ploie de gloanțe, ignorând perderile enorme și sfortările inimicului, prin care ținută a favorizat railliarea și înaintarea trupelor vecine, și astfel a contribuit in mod însemnat la victoria strălucită a acestei zile.

După o absență de 11 ani, sa rentors regimentul laureat in Ungaria. Cu mândrie a putut reprivi la victoriile dela *Novi* și *Savigliano*, și cu deplină încredere a astepta viitoriul.

In ani pacnici 1801—1805, cu puțină întrerupere, a garnisonat regimentul in Buda; despărțăminte mai mici au fost detașate la *Stuhlweissenburg*, *Komorn* și *Gran*. Depotul de instrucțiune sa mutat ceva mai nainte, dela Buda la *Gran*.

După o liniste abia de 5 ani, erupe la anul 1805 al treilea *res-bel de coalițiune* in contra Franciei.

Regimentul Sztáray, împărțit in armata victoriosului beliduce *Archiduce Carol*, a avut parte însemnată in bătălia sângeroasă de 3 zile dela *Caldiero* (29—31— Octomvre). Postați la aripa dreaptă a liniei de luptă, 2 bataillóne țin ocupate retranșementele din nordul *Colognolei*, ear alte 2 bataillóne, sau postat imediat la dosul satului pomenit, ca și rezervă. Divisiunea francesă *Molitor* năvălește impetuos asupra colinelor din *Cognola* și se încinge un vârtej sângeros in jurul satului. Francesii urcară colina din jurul bisericii, apărătorii încep deja a se clătina, când deodată aleargă cele 2 bataliune din rezervă, in mers de asalt. Inimicul nu poate resista furiei contra atacului scutit in aripă de 2 compagnii, și aleargă in ruptul capului jos la vale. Numai la acest loc a perdut inimicul 500 morți și tot-atâți prinsioneri. Desclinit vrednic de pomenire e, că un pluton din compania a 13-a a avansat de tot înainte, spre a putea observa mai bine apropiarea inimicului. Viteazul comandant al acestui pluton, sergentul *Marulak* însocit de asemenea viteazul *Gogolak*, se hotărășce la pasul îndrăsneț de a ataca, cu mica sa ceată de 25 feciori inimicul in aripă, pe vremea avansului său. Atacul acestei mici

cete retăcite să întimplat cu atâta repesiune și vehemență, încât acest atac a contribuit în mare parte la sguduirea și zădărnicierea asaltului întreprins de franceși. Sergentul Marulak a fost decorat cu medailla de aur a vitejiei, ear Gogolak cu cea de argint.

Cam după staționare de 3 ani în Viena, se luptă regimentul Sztáray în *resbelul din 1809* la *Landshut, Thann, Eggmühl* și *Regensburg*.

În ziua primă a sângeroasei bătălii dela *Aspern*, regimentul a aparținut brigadei Reinhard, împărțită la a 5-a coloană dirigeată spre *Esslingen*.

În ziua a doua de luptă, a format linia primă a numitei brigade, care avea să opereze întră *Esslingen* și Dunăre contra aripei și a spatelor inimicului. Abia a observat inimicul acest atac, și dirigează o masă puternică de călăreți, ajutați de o numeroasă artilerie, ca să năvălească asupra brigadei Reinhard. Comandantele regimentului, colonelul baron König deloc ce zărește cavaleria inimică, adresează câteva cuvinte măduoase soldaților sei, și îi admoniază, ca nimene să nu deie foc fără comanda sa. Când se apropie cavaleria inimică la 50 pași, resună comanda „foc”. Linisciți ca un zid stau locului bravi de ei; inimicul se oprește, și-si întoarce calea. Bataillonul al doilea din stânga extremă, e de patru ori atacat din toate părțile, dar înțeleptul și bravul major Porubszky își menține prezența, înfringe baionetele și împingă inimicul la cea mai mică distanță cu un foc atât de puternic, încât acela o ia la fugă. Astfel sa sfărmat masa călăreților franceși, de liniscea neclătită a bravilor de la treizeci și trei. Mulți feciori din regiment au fost decorați cu medailla de argint pentru vitejia dela *Esslingen*, ear majorul Porubszky, a fost decorat cu crucea de cavaler a ordului Maria Theresia.

Intocmai precum la *Aspern* și-a câștigat regimentul glorie eternă prin statornicia și ordinea sa, și-a implinit și la *Wagram* datorința cu deplin devotament și abnegațiune, prin împărțășirea sa vitejească la apărarea satului „*Markgrafenneusiedel*” și a colinelor dinprejur.

La *Znaïm* au avut grenadirii regimentului ultima ocaziune în resboiul din 1809, de ași dovedi vechia vitejă.

La finea campaniei sa denumit de posessor al regimentului locotenent-marchalul Colloredo Mansfeld, în locul reposatului locotenent-marchal Sztáray.

In campania anului 1812, unica în care a luptat Austria contra Rusiei, regimentul a luat parte la toate strapașele și suferințele corpului auxiliar Schwarzenberg, în expedițiile crucișe și curmezișe de pe sălbătăciile și mocirlele Poloniei rusești.

În lupta dela *Poddubnie* a săvârșit regimentul un fapt glorios, când rușii ocupaseră o poziție foarte avantajoasă, a cărei front și aripă dreaptă era scutită de mocirle. Numai aripa stângă a fost încunjurată de o pădure. Schwarzenberg a îndreptat atacul prin pădure, dar fără succes, căci rușii își concentrează acolo toate puterile și se fac stăpâni în pădure. Atunci Schwarzenberg se hotărășe la un pas îndrăzneț, anume: pe la 7 oare seara comandază regimentul Colloredo să treacă o mocirlă de 700 urme, la aparență nepenetrabilă, și să atace pe inamic în front. Fără șovăire trece bataillonul lui Porubszky cu fundimea de $\frac{1}{2}$ om a mocirlei, într-o cel mai viu foc de cartece și puști rusești, năvălesc apoi asupra rușilor, cari se apără vitejește, îi încunjură și spriginit de cealaltă parte a regimentului, a contribuit în mare parte la biruință.

În războiele de eliberare 1813 și 1814 a luptat regimentul Colloredo la *Dresda*, *Culm* și în bătălia popoarelor la *Leipzig* cu asemenea eroism. Comandantele regimentului colonelul Adam de Rétsey sa decorat cu crucea de cavaler a ordinului Maria Terezia, pentru exemplul însușitor de eroism, dovedit în prima zi a bătăliei dela *Leipzig* și special la atacul spre *Markkleeburg*, la alungarea inamicului din liveștile râului Pleisse și la cucerirea *Dölitz*-ului.

Pe când regimentul a participat mai departe la ofensiva armatei principale, sub comanda principelui Schwarzenberg și la începutul lunii Noemvrie a sosit în *Mainz*, veniseră la *Mainz* și grenadirii regimentului împărțiți în armata dunăreană, și a luat parte însemnată la luptele principelui Wrede la *Hanau*.

După trecerea tuturor armatelor aliate în Ianuarie 1814 preste Rhin, a escelat regimentul în lupta dela *Monterau*, cât și la *Macon* și *Lyon*, ear grenadirii la „*La Ferté sur Aube*” și în bătăliile norocoase dela *Arcis sur Aube* și *Fère Champenoise*, și în fine la ocuparea Parisului.

Nu mult a durat pacea atât de mult dorită de către Europa eshauriată. La anul 1815 debarchează pe neașteptate Napoleon în Franția, spre ași mai încerca odată norocul armelor.

Regimentul, carele după pacea dela 1814 sa aşezat în garnisoana din Viena, a fost împărţit în armata Rhinului superior şi sa distins prin mai multe fapte eroice la încunjurarea cetăţii *Schlettstadt*.

După luptele schimbăcioşe purtate contra lui Napoleon, urmează *trei decenii de pace*.

În 20 septembrie 1817 a onorat corpul ofiţierilor staţionat în Viena, pe binemeritul comandant de regiment, colonel Adam de Rétsey, cu o sabie de onoare, ce poartă inscripţiunea: „*Dedicat de corpul ofiţierilor în onoarea războielor din anii 1813, 1814 şi 1815.*”

După moartea lui Rétsey, sabia a venit în posesiunea locotenent-marchalului Ludovic cavaler de Benedek, comandantele regimentului din anii 1848 şi 1849. Benedek predă sabia locotenent-marchalului Eugen Müller, carele servise în regiment la anii 1848—1854; iar acesta o dedică în anul 1881 regimentului cu următoarea inscripţie: „*Spre suvenirul celor doi viteji comandanţi decedaţi, care au condus regimentul la glorie şi onoare.*” De atunci sabia aceasta se păstrează la comandantele regimentului.

La sfârşitul lui Decembrie din anul 1818 a părăsit regimentul Viena, scurt timp a stat în Buda, Komorn şi Stuhlweissenburg, iar în anul 1820, când erupse revoluţia în *Neapol*, trece peste *Abruzzi* în părţile *Neapolitane*, mai apoi în *Piemont*, până în sfârşit se aşează în *Lombardia*.

La anul 1823 se numesce L. m. Br. de Bakonyi de posesor al regimentului. Acesta a servit în regiment dela rangul de cadet, pînă la gradul de stat maior, luptând contra turcilor, în luptele sângeroase din *Niederlanda* şi *Italia*, contribuind cu vitejia sa la gloria regimentului.

După o petrecere de 23 ani, părăseşte regimentul cu inimă grea *Italia*, unde îi captivase spiritul de cameraderie şi războinicie, propriu armatei lui *Radeczky*.

Însă după o staţionare de 4 ani în *Dalmatia*, când la 1845 primeşte pe General-maiorul brigadir contele Francisc Gyulai de posesor, iarăşi se rentoarce regimentul la *Italia*.

În aceiaşi măsură ca şi odinioară, şi-a împlinit bravul regi-

ment Gyulai datorința în *Italia* și în anii sgomotoși ai *revoluțiunii* din 1849. Sub conducerea cavalerescului comandant, a colonelului Ludvig de Benedek, a săvârșit multe fapte strălucite.

La 29. Mai 1848, după două asalturi zădărnice, conduce colonelul Benedek a treia-oară regimentul la asalt, între sunetele muzicii naționale slovacă, cucerește întăriturile *Curtatone* de-a lungul lor, împreună cu mai multe „Casine“, făcând și mulți prinsioneri. Pentru circumspecția dovedită aici, și conducerea eficace în momentele deciziive, colonelul Benedek este decorat cu crucea de cavaler al ordinului Maria Teresia.

Faptele eroice dela *Mortara* și *Novara* din 21 și 23. Martie 1849, sunt scrise cu litere neperitoare în istoria războaielor austriace. Conducătorul erou colonel Benedek, însoțit de Alteța Sa arhiducele Albrecht, în amurgul serii intră regimentul cu al 2-a batalion prin focul inamicului în *Mortara*, și străbate până la poarta de dincolo a orașului, când deodată, fără de veste, i se ivesc la spate despărțăminte bine organizate, din partea inamicului. Benedek se întoarce, se repedește orbiș pe proximalul despărțământ al inamicului, și-l provoacă să depună armele! Cu ajutorul batalionului prim, gonesce Benedek inamicul din *Mortara*, face 2000 prinsioneri și cucerește 6 tunuri. În aceasta luptă nocturnă, a escelat mulți ofițieri prin eroism deosebit.

Două zile după aceasta, iarăși i sa dat ocaziune regimentului Gyulai, să contribue la glorioasele evenimente ale zilei, anume: în memorabila-luptă dela *Novara*. Dela a 11 oară a dimineții, până în amurgul serii, ce face mai bine de 7 oare, iarăși divisiunea arhiducelui este aceea, care e în luptă eroică, mai ales pentru *Bicocca*, punctul cel mai însemnat și hotăritor. Întrun timp părea stinsă speranța biruinței noastre, până în sfârșit inamicul începe a se clătina. Cu aceeași rezoluțiune ca și la *Mortara*, colonelul Benedek și conduce acu regimentul adunat în șiruri strinsă, și mai sprijinit de alte trupe, la noul și ultimul asalt asupra *Bicocca*, pe care o și cucerește.

Învingerea dela *Novara* a fost eluptată, resbelul de patru zile sub „*tuta Radetzky*“, glorios terminat.

Imediat după asaltul dela *Bicocca*, locotenent-marchalul Arhiducele Albrecht, carele a povățuit regimentul la învingere, ear' șie-și și-a eluptat în aceeași și crucea Teresiană, grațios adună în jurul său ofițerii, apoi îmbrățișând și sêrutând pe colonelul

Benedek, rostește cuvintele: „*Aceasta sărutare, domnilor, este a Dvoastră tuturor! Domniavoastră ați luptat ca eroi, onoarea dăilei este a Dvoastră. Sum mândru a sta în fruntea Dvoastră. Împăratul va fi mulțumit cu noi!*”

De ar fi, ca în veci să nu fie uitată aceasta măreață distincție, obținută pe câmpul de resbel!

Cu devotament și grațitudine păstrează astăzi regimentul un tablou, grațios dăruit de *Alteța Sa ces. și reg.* regimentului, care represintă momentul, când Alteța Sa rostește în Bicocca grațioasa recunoștință.

Erau numeroase trofee învingerii dela Novara, dar erau grele și pierderile. După pierderile regimentului Kinsky, ale regimentului Gyulai erau mai mari, întră toate corpurile de armată; 17 ofițieri și 181 oameni au rămas în luptă.

Șa decorat o mulțime de oșteni ai regimentului. Dintre ofițieri a fost decorat: unul cu crucea ordinului Leopoldin; opt cu crucea de cavaleră ordinului coroanei de fer; șeptespredece, cu crucea pentru merite militare. Pentru vitejie, șese soldați au fost decorați cu medailla vitejiei de aur, ear' 62, cu cea de argint.

După gloriosul resbel contra Sardiniei, participă regimentul Gyulai, începând dela miezul lui Mai, până la începutul lui August din 1849 la expediția contra lui *Garibaldi* în *Abruzzi*, ear' de aici încolo, până la sfârșitul lui Iulie din 1859, stă în garnisoană în Italia superioară. Durere, în *resbelul din 1859* nu i-sa dat ocasiune regimentului să-și falfăie steagul naintea inamicului.

Pe timpul evenimentelor din 1848, comanda de înrolare principală îi era în Komorn, mai apoi în Neusohl. Dar, la începutul Aprilie din 1853, i s-a dat regimentului spre recrutare comitatele: Stuhlweissenburg, Tolna, Vesprim și Zala, iar comanda înrolării principale sa strămutat la Stuhlweissenburg. La împărțirea districtelor de înrolare, urmată în 1856, regimentul și-a strămutat districtul de înrolare, dela Stuhlweissenburg, la Arad. La 1858 s-a schimbat numele „district de înrolare” în „district de întregire.”

În *luptele austriace* dela 1866, regimentul Gyulai, care mai înainte staționase mai bine de 6 ani în Praga, s-a împarte la brigada

Leiningen din 1 Corp. Sub comanda colonelului Josif Zerbs, luptă treizeci și trei cu tenacitate și bravură, vrednică de vechia sa glorie, la ciocnirile din *Münchengrätz* și *Jicin*, tot-așa în lupta sângeroasă dela *Königgrätz*. Perderile enorme, ce le-a suferit regimentul în lupta pentru colinele din *Chlum*, anume : 17 ofițeri și 467 de feciori, sunt dovezi eclatante despre devotamentul, cu care a fost întreprins acest desperat atac. Aici și-a pierdut regimentul și pe viteazul său colonel, carele rănit, probabil acolo și-a aflat și morământul, deoarece după luptă a dispărut, fără a mai fi aflat. Pe lângă comandantele regimentului, a mai escelat în acest resbel, majorii : Risch și Nicolae Killiș precum și mulți alți ofițeri, prin curagiu cavaleresc și vitejie.

Anii pacinici, după resbelul din 1866, i-a petrecut regimentul în Agram, Karlstadt, Fiume și Budapesta.

Când la anul 1868 sa introdus în armată surtucul vânet în locul celui alb, a trebuit să-și schimbe regimentul egalizarea vânății, ce a purtato mai bine de un seclă, cu cea cenușie, de astăzi.

La ocuparea Bosniei efectuită la anul 1878, regimentul Kussevich, carele purta acest nume dela anul 1869, până la 3. Mai 1888, a participat în legătura corpului al 4-lea, însărcinat cu pacificarea Bosniei ostice.

De și în mersul său preste *Samac*, *Gradačac* și *Dolnja-Tuzla* spre *Zvornic*, na aflat regimentul ocaziune a intra în lupte mai însemnate, sa distins însă, prin mersuri estreaordinare, între cele mai grele condițiuni climatice și topografice, precum și prin suportarea neconținutului lager liber, afirmându-și necurmat vechi-probatul său spirit.

Au trecut 150 de ani dela înființarea regimentului, — 150 de ani petrecuți de „treizeci și trei“ tot în onoare și glorie!

Fălfăindu-și steagurile pe malurile Tibrului, în metropola Franciei și în aduncul Rusiei, bravii fii ai Ungariei au luptat în 200 de bătălii și ciocniri tot cu aceeași tenacitate, aceeași vitejie, același devotament pentru tron și imperiu, aninând lauri neperitori la gloriosul său steag.

Cu mândrie putem privi la faptele eroice ale regimentului, la eroismul înaintașilor noștri.

Asemine acestor bravi, trebuie să fim și noi uniți în iubire înflăcărată și credință neclătită față de tron și țară, așteptând gata de război viitorul.

Uniți în aceasta iubire și credință către patrie și capul ei, făcând, acum sunt 150 ani *representanții poporului* în entuziasm votul: *moriatur pro rege nostro!*

Și astăzi după 150 ani, întărit în alipirea către adorata casă domnitoare și scumpa țară, *întreg poporul* conglăsește în jurământul: *Murim pentru împăratul și regele nostru, murim pentru țara noastră!*

